



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quidque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXX. De Mendacio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

ora vagatum sic auctum videt, ut famulias integras valeret, tot sinistris tumoris & loquacitate vanissimâ opercellis.

XXXII. Si porro irreparabile damnum est, quod Proximus patitur, quomodo, quod vobis ipsis creatis, refarcietur? Et Charitas & Justitia, à vobis tam male habitâ vindictam semper magnis clamoribus reperent: sit casus insanabilis ad mortem. Mortem hanc timere sibi debet Anima vestra, si aliis tantum infert nocumen: credere potest se ex numero esse infe-

licium illorum papilionum, qui dum lucernam extinguunt, seiplos comburunt. Non ira sit posthac, Auditores charissimi, attendite diligenter nimum quantum gravis jactura est exponere Animam periculo morbi & valetudinis valde ancipitis, licet denique sanitatem recuperet: quid eritigitur, si agatur de morbo non periculo tantum, sed de morbo, qualis est, de quo agimus, pletumque insanabili? *Attende, ne forte labaris in lingua, & cadas, & sit casus tuus insanabilis in mortem.*

DISCURSUS XXX.

De Mendacio.

Inter diversa supplicia, quibus verax Republica Mendacium multare solita sunt, illud pte cæteris mysterio plenius esse videtur, quo Artaxerxes sapientissimus Persarum Rex hanc noxam vindicabat: tribus enim stylis suam mendacibus linguam perforari jubebat. Non miror Reges Persas magnopere exosos fuisse omne mendacium, cum constet, antiquo illius Aulæ more receptum fuisse, ut summo studio eorum filiis inculcarentur non à Disciplinarum tantum, sed etiam Morum Magistris ac Præfectis, nequid unquam veritati dissentaneum loquerentur. Quid autem tria illa vulnera, quibus mendacem lin-

quam castigabant, significant, non perinde assequor: neque opera pretium censeo, multam in eâ re pervestigandâ laborare: unum potius ali-quod, quod triplici illâ plagâ portenderetur, arcanum supponam arbitrio meo; quod si verè à Persis significatum non est, par tamen fuit, ut significaretur. Digna enim verò est ejuslibet mendacis lingua perfoffione triplici, ut triplex plaga respondeat offensæ, quâ, qui mentitur, offendit Naturam, Rationem, Fidem. Atque circa hanc materiam hodiernus meus Discursus versabitur, cuius verba opto, ut plûs quàm unquam non viva modò, sed penetrantia sint, ut transfodiant, si non linguam nocentem, animum saltem eorum, qui me audituri convenerunt.

II. Pri.

IGNERI
Cristianus

STB. 2.
2.9.10
nr. 2.

II. Priusquam tamen ad transfigendum accedam, dicendum prius: in tres species Mendacium à Doctõribus plerumque distingui, quas desumere placuit ex triplici illo fine, quo quis ad mentiendum potest induci. In primâ specie Mendacium est, quod officiosum appellant; estque id, quod alicujus utilitatis, propriæ aut alienæ, causâ profertur. Alterum constituit Mendacium jocosum, cum scilicet animum tantum causâ, & quia ita lubet, falsum sciens quis loquitur. Tertium est Mendacium, quod Damnosum dicunt; cum scilicet mentiundo vel bonum proximi, vel Dei honorem quis lædit. Sicut autem non omnes serpentes perinde noxii & venenati sunt, ita non est æqualis mendaciorum omnium malitia. Mendacium officiosum malum est; quia cum sit offensa Dei, consequens est, majus malum esse, quàm sit totius huius Mundi interitus. Plus in se malitiæ Mendacium jocosum continet; quia cum & ipsum Dei offensa sit, sine tamen & motivo leviori profertur. Omnium deterrimum est mendacium damnosum, cum non solum mendacii rationem congruat, sed, contrâ quàm alia, etiam noceat: ita ut si, quod sæpe fit, juramento firmetur, videatur humana lingua non aliud nocentius posse venenum evomere. Quapropter, quæ hodie dicturus sum, etsi de omnibus Mendaciis accipi debent, non tamen de omnibus eodem modo, sed proportione quadam, sic ut quodnumquodque ex genere suo & suapte naturâ funestius est, hoc ab illo magis abhorreere & beatius.

III. Nunc ut ad primam mentionem redeam, dubitari nequeat quin omnis mendax Naturam ostendat: hæc enim in operibus & actibus suis fallit nunquam; cum tamen mendax in unum agat, ut fallat, quam degener tantæ matris filius. Veritas quis explicaverit, quantum Natura, nostri studiosissima, conetur, & verum semper nobis loquatur. Ceterum substantias intimas cognoscere non possumus, ut in se sunt, quid ipsi manifestæ nobis illas per accidentia, quæ dicimus, quibus ut vestibus involvuntur: nec tamen unquam decipit, sic ut cum unus aliquis sensu hallucinando falsum nobis nuntiat, vult ipsa, ut alter prioris deceptionem corrigendo, verum citra controversiam dicat. Ita cum oculis remota aquis contemplatus curvum illum an fractum referri, mox tactus oculis verum detegit, & remum rectum esse integrum demonstrat. Et quæcumque facultates nostræ sensitivæ omnes inspirarent, ut mendacium nuntiationes partes agerent, Mentem tamen Natura nobis dedit ad detegendos ratiocinando sensuum errores sufficientissimam. Hinc fit, ut de illâ curâ, quam habet Natura, ne in errorem & deceptionem inducamur, certi, non dubitemus etiam iudicium ferre de celestibus substantiis, earumque virtute occultâ, licet tanto à nobis intervalla remotis. Sic sanguineus ille Martis color facit, ut turbas & strages suspicemur: Saturni verò color plumbæ metum in nobis excitat maleficio fidei influxus: cum Jovis ac Ven-

is candida & amœna lux fausta ac benigna prælagire jubeant : & sic tùm de lingulis cæteris Planetis, tùm de fixis, & tantò altius à Terræ globæ oberrantibus Stellis disserere possumus. Unde, si quod res est, dicere volumus, non aliud est homo hoc in Mando ; quàm discipulus, cui, quoquo se vertat, Natura aliquam veritatem velut prælegendò tradat. Sed, quod dolendum, discipulus est adeò indocilis, adeò Discipulorum non capax, ut in Scholâ Veritatis aliud facilius, & melius discat, quàm quomodo novas fraudes texat. *Docuerunt linguam suam loqui mendaciam.*

IV. Neque verò necesse est homini vagari per alia, ut documentum hoc, dicendi verum, capiat ; cum Natura illud nobis ratione quadam prorsus singulari in structurâ & fabricâ humanâ corporis demonstrat. Observarunt nonnulli, duos esse in lingua aëros, quorum altero cum cerebro, altero cum corde connectatur : quâ re Natura docere voluisse videtur, quem ob finem nobis de tam præstanti instrumento prospexerit : qui alius non est, quàm ut intelligamus, linguam eodem tempore cum utraque hac facultate omnino concordem esse debere, sic quidem ut cerebri beneficio prudenter, cordis verò ope sincerè loquatur. Quapropter qui mentitur, dubio procul linguâ abutitur, & indignus est, cuius os tam nobili organo instructum sit ; haud aliter ac eâ indignus est, cui non serviret nisi ad mugiendum cum tauris, latrandum cum canibus, aut grunniendum cum porcis. Omnes

R. P. Segneri Christi, Instr. Tom. I.

proin certissimò in animum inducant, haudquaquam permissum esse homini, linguâ suâ pro arbitrio uti, ut eâ utitur Pliutacus : sic enim illâ utendo naturæ ordinè confundimus, & turbamus sublimes illius fines, nostrâ culpâ non inutile modò, sed & noxium efficiendo admirabile vocis artificium. Id quod artifex in machinæ horologæ indice conficiendo spectat, est, ut iste cum fide loquatur foris, quidquid intus rotæ in bonum aliorum velut meditata sunt. Pari ratione Natura in formanda lingua unicè spectavit, ut huius organi ope sincerè & sine fuco animi nostri sensa manifestemus. Quapropter sicut Index mendax artificem suum dehonestat, ita lingua mendax hominis loquentis privatim perinde ac publicè Naturam offendit.

V. Atque hoc tantò ampliùs, quòd hæc Natura illata injuria etiam in Rationem redundet, quâ illa tota nititur. Non suâ tantum causâ, aut bono conditus est homo ; sed etiam aliorum. *Nemo sibi soli natus est*, ac proinde quidquid valdè repugnat bono commercii & societatis humanæ, necesse est fateri, quòd etiam magnopere repugnet rectæ Rationi, quæ hominis propria est. Hæc autem si ita se habent, perpendite, quid magis adversari huic commercio possit, quàm Mendacium. Sanè, etsi plurimum mutuo inter populos commercio officiat moneta adulterata, plus tamen detrimenti ex abusu sermonis redundat. Et tamen, qui ne assem quidem adulterinum in crumena sua paterentur,

H h h

illi

SEIGNERI
CHRISTIANUS

S. Th. 2.
2. q.
109. ar.
3. ad 1.

illi ipsi omnem in id solertiam atque industriam conferunt, ut fraudibus plenum animum habeant, quibus Proximum circumveniant, illumque miserè deludant: ex quo abundè constat, quàm Mundo huic exiguo in prario sit veritas, quæ si tanti fieret, quanti sit aurum, Mendacii crimen acerbioribus suppliciis vindicaretur, quàm crimen pecunias adulterantium; essentque referti iis publici carceres, qui modò majori numero Principum Palatio, quàm rusticas calas inhabitant. Quid, quæro, nobis futurum esset, interrogat S. Joannes Chryostomus, si membrum nostri corporis unum alteri mentiretur? si oculus diceret manui, flores esse carbones, & carbones flores: si diceret pedis, scorpiones esse formicas, & formicas scorpiones; si diceret palato cibum esse venenum, & venenum cibum? an non miserima esset nostra conditio, & non semel tantùm quotidie mori necesse esset? Sic autem proportione quadam Mendaces rerum ordinem in Republica turbant, quæ est quoddam corpus mysticum, tot constans membris, quot sunt homines, ex quibus illa constat. Unde hortabatur Apostolus: *Deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum Proximo suo, quoniam estis invicem membra.* Atque hoc tanti momenti est, ut meritò ad perpetuum silentium imposteres mendacissimi damnari deberent. *Muta fiant labia dolosa.* Verè enim quod adulterium conjugii, hoc humanæ societati mendacium est: Perfidia est summè noxia; unde par

How.
13. in
Epist.
ad Eph.

Eph. 4.
25.

Pf. 30.
19.

esset, veritatis amantes à falsissimis terno divorcio seungi, ut ab adultero Sponsa turpiter deslata separaretur. Sed major jam est numerus adulterantium veritatem, quàm ut huic mundo sit locus: urbes ac oppida in similitudines abireat, si mendacium omnibus esset migrandum. Immo negare non possumus, quin verum nummus sincerus ac probus plus valeat, quàm centum adulterini, ita probus & Veritatis amator plurimum centum mendaces, sic æstimandum: nullimet id differri possunt, quæ tamen veritas rarè in lingua est. Non est major contumelia, quàm si quis faciem alteri dicat: *Mentiris.* Contumax ad arma cutritur, eorumque prope hæc propugnatur sententia; magis malum esse plagam etiam lethalem, quàm Mendacium nullo injuriæ locu toleratum. Videte proin stuporem hodie morum pervertentem, dum tam anxie curamus, ne arguamur illius perfidix, quæ nos quotidie obstringere penam non habemus.

VI. Contemplati sumus hactenus mendacem tanquam rebellem Naturæ ac rectæ Rationi: Naturæ quidem ut eius opus est, Rationi, ut bonum est. Nunc momenta rationum firmiora adversus mendaces investigemus, demonstrando illos etiam falsos rebelles esse, ut sunt Christiani. Quæro ex vobis: quis omnium primus in Mundo mentitus est? nunquid Diabolus, quando eâ arte primam fratrem in fraudem impulit? non responseta vobis res est. Non aliam ergo Men-

daces, quam Diabolum, Magistrum habuerunt; & sanè ille eà in arte Magister est; & cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, ut ipsa Veritas ait, cum homo mentiendò tanquam Discipulus alterius ore loquitur. Nam quod dicit mendacium, inquit Hippo- nensis Præful, à Diabolo accepisti. Pro- totypon monstri huius in linguâ Dia- boli est; ectypon in linguâ hominis Christiani. Observate autem & mo- dum, quo hæc cordis & oris dissonan- tia tam execrabilis in Mundum inve- sta est. Tam illa fœda est atque de- formis, ut Dæmon eam apertâ fronte proferte non sustinuerit; figuram ser- pentis induit. *Serpens decepit me*: miro Dei consilio, qui eo factò docere voluit, quam venenata & pestilens Mundo sit illa primi falsitatis Magi- stri doctrina. Et istud unum non sufficit, Auditores, ad horrorem vobis incutendum? His tamen praviora sup- petant. Dæmon non Magister tan- tum mendacii, sed & Pater est. *Men- dacii est, & Pater mendacii*, & quidem generatione horribili, cum sit è dia- metro opposita Generationi æternæ primæ Veritatis. *Quomodo Deus Pa- ter genuit Filium Veritatem; sic Diabo- lus lapsus genuit filium Mendacium* per- git S. Augustinus. Hinc medio men- dacio Mendaces tam arcto cognatio- nis vinculo obstringuntur Lucifero, ut in eius jus transisse; & toti eius esse videantur: id quod ingenti debe- ret esse incitamento ad veritatem abs- que ullo furo semper dicendam, ne quidquam cum maledicto hoc Patre commune habeamus. *Caveat, fra-*

res, mendacium, monbat S. Ambro- sius, quia omnes, qui amant mendaci- um, filii sunt Diaboli. Leonem ajunt nullius belluæ carni tam avidè inha- re, quam simiæ, ut quâ devorata fe- briles illos suos ardores, quos quar- to quoque die constanter patitur, mi- tiget: è diverso à nullo animali aded abhorret, quam à gallo, cuius solo conspectu in fugam agitur, maxime si gallus ille plumis sit albicantibus, ut S. Ambrosius observavit. Haud aliter profectò homines isti aut ficti, aut ad fingendum apti nati, quorum symbolum sunt Simiæ, leetissimus sty- gii Leonis cibus sunt, ejusque inglu- viem insatiabilem quoquo modo ex- plent: si quos è diverso timet ac fugit, non alii profectò illi sunt, quam Veritatis sincerè Studiosi; quorum imago gallus est, Gregorio Magno at- testante; hic siquidem & horas sta- biles, & tempestatum mutationes fide semper optimâ nuntiat, & cantu suo indicat.

VII. At Deus tanto in veritatem studio fertur & amore, ut ad eam ignotanti Mundo manifestandam grande illud iter peregerit è Cælo in Terras & ex Throno Majesta- tis suæ ac Gloriæ ad opprobrium Cru- cis suæ. *Ego in hoc natus sum, ut re- stimoniam perhibeam veritati.* Unde mirum non est, mendacium in eius oculis tam fœdum ac monstruosum esse; ut sapius in SS. Pagineis Peccatum mendacii nomine compelleretur, Pec- catores verò mendaces; perinde ac si inter ista discriminis nihil intercede- ret. Necid temerè, sed gravissimis

H h h 2. ex.

Lib. de Abrab. S. Am- brosl. 5. Hexam. apud Sa- lazar. c. 10. Prov. n. 74.

IGNERI
CHRISTIANUS

10. 11.
17.

ex causis: nam si rem aliquantò solertiùs examinare libeat, deprehendemus, nullum esse Peccati genus, quod non aliquo modo Mendacio ut parte sanè exitiali constituatur, ut sic mistum illud teterrimum duplici veneno pestilentius noceat. Et imprimis quidem quisquis peccat, sibi met ipsi mentitur: *Mentita est iniquitas sibi*; cum sibi prosperitatem ex peccato spondeat, quod reapse malorum omnium maximum, & caput est: & sic impio cuiusvis occini potest id, quod Daniel senibus illis mœchis & calumniatoribus: *Rectè mentitus es in caput tuum*; cum nullum omnino peccatum sit, quod ex se natum non sit ad perniciem maximam in ipsius delinquentis caput regetendam. Præterea prima ferè noxa, quæ se parvuli obstringant, Mendacium esse sollet: & ideo, ut natura de lacte Matris tum prospicit, cum vicina est partui, ita & Dæmon facere velle videtur tanquam naturæ simia: priùs enim quam voluntas humana turpissimum peccati abortum in lucem edat, prospicit illi de lacte hoc venenato Mendacii, quo natus educetur. An non cernitis furta, fornicationes, adulteria, perjuriam, fraudes, homicidia, & quidquid usquam abominabile humanus animus parturit, Mendacio sustentari? hoc crescunt, hoc se contervant, & multorum annorum ætatem ferunt: cum sine Mendacio vix essent ephimera. Mendacio delinquentes, tanquam Gygis annulo, observantium oculis se subducunt; & quamquam fures sint nunc auri, nunc

honestatis, tam securi incedunt inde, ac si forent custodes; & quavis Lupi, Pastores tamen credunt. Fingamus Mendacium toto Mundo expelli & ejici; cum ipso scelera migrarent cætera, quæ absque hac propria sibi larvâ vivere diu prævidere non possent. Nonnunquam, cum non reperiretur carnifex, qui meretricam necem & supplicia inferre, permitti oportuit, ut quis larvâ Deus tristi ministerio fungeretur; & que conditione admittâ plures inventi sunt, qui istud non abnuent, cum omnes ab eo refugerent, quoadiu operiendi vultus gratia facta fuerat: sic illimet, qui cogniti & aperta fronte erubescerent, acies aliquæ turpes, Mendacii larvâ velati, nullam jam metu eosdem perpetrant. Videtur proinde mihi Mendacium in Mundo illo fungi ministerio, quod in Republica aliqua peragit, ut quem latrones ac grassatores publici asylum inveniunt: dum enim eos liberos ac Satellitum indagant, adducit, dum eos hospicio occulte accipit, dum ijs de necessarijs prospicit, alitque, dum eorum furta, rapinae ac cædes verlutè occultit, firmiter ipse ac maculat non duabus tantum manibus, ut fures ac latrones ipsi, sed manibus omnium, quoscunque ille se juvat & tegit.

VIII. Atque hanc fuisse causam existimo, ob quam Tertullianus acutè Mendacium appellavit *Mentisrum cupiditatis*. Quidquid enim in animo humano est affectuum & appetituum perverlorum, Mendacium

Pf. 26.
18.

Dan.

13. 55.

manibus pedibusque ad perpetrandum omne malum, ad quod aspirant, utuntur. Castigat Mater Filiam, quod licentius agat cum impudente aliquo, & ne in tenebris quidem cum eo versari erubescat: *Abstine hoc*, inquit confestim astuta, *male ferata lingua sunt, qua ista de me spargunt; à malevolis & invidis sunt excogitata, falsa sunt omnia.* Quin & Deus in resem vocatur, nec execrationibus parcitur. *Comedit, & tergens os suum dicit; non sum operata malum.* Sic & adulter ille (apud quem conjunx, justo Zelocirritata, quod nimium crebro illum certas ades frequentantem viderit, serbe queritur) miratur querelarum causam, sancteque asserit, se cum illarum ædium inquilina diebus non operatis animi duntaxat causâ colloqui, festum totius hebdomadæ laboribus. An echinum non observatis? qui ad furandum poma & quatuor pedibus, & ore multis dentibus armato instructus est; sed quamprimum strepitus aliquis Venatorum canumque auditur, jam ille nihil est, nisi pila acutissimis spinis aspera; non pedes, non os, non dentes videntur; sed ne halitus quidem percipitur, ita totum se intra se colligit. Simile quid in Peccatoribus notare licebit: toti in se, ut in centrum, se contrahunt; & armati involutique spinis mille excusationum & effugiorum, ab omni noxa puri ac innocentes apparent: quis interrim animos illis addit, quis juvat, quis vires & robur subministrat ad tot nova scelera perpetranda, quam Mendacium?

Minister cupiditatis. Hujus Administri fraudibus verita indies continuantur commercia, lascivorum turpitudines, usurariorum pacta ac conventiones, perjuria in Tribunalibus, commoda & utilitates aliorum injuriis quaesita, prodiones, lites injuste, inimicitia & odia intestina, & ut rem verbo, servatur & protegitur omne genus iniquitatum, quibus omnibus Mendacium arma subministrat, non ad sui contra omnem assultum defensionem tantum, sed & ad alios offendendos idonea. *Minister cupiditatis.* En primum illam Peccati in amplissimo illo suo Regno, non bello minus, quam pace administrum, Mendacium. Sepiam adjunt, ubi ova pepererit, eadem sparto atro suo liquore solidare. Nec alius Peccatorum mos est. Mendacis funestos suos partus solidos reddunt, ne disfluant, & vix nati pereant.

IX. Atque hæc si ita se habent, an non Mendaces vobis videntur illi tam abominabiles; *Rebelles lumini*: dum unâ eademque operâ opponunt se & resistunt lumini Naturæ, lumini Rationis, & lumini Fidei? Et tamen inter Christi etiam Sectatores tam modica hodie veritatis cura est! *Vi quid queritis Mendacium?* In eorum ignominiam Regius Propheta clamat. Nostisne, quâ re non modica hominum pars occupetur? venando Mendacia. Qui plura cœperit, præfertur aliis, & tanquam ingenii acuminis præcellens laudatur; cum è diverso qui mentiendi artem non caller,

H h h 3

tan

IGNERI
CHRISTIANUS

tanquam hebes & stupidus derideatur. In Mendacio spes reponitur acquirendi bona, quibus inhiatur.

If. 28.
25.

Posuimus Mendacium spem nostram. Mendacio ut clypeo tutos se fore confidunt, quibus gravium malorum minæ sunt intentata.

Mendacio protelli sumus. Mendacio se alii jactant & mirè gloriatur, frustra prohibente Apostolo: *Nolite gloriari & Mendaces esse adversus veritatem.* Verbo, Mendacium rapidissimi instar torrentis eò usque auctum est, ut perturpis omnibus aggeribus omne solum nullo jàm obice inundet, hoc est, omne humanum commercium, negotia omnia pervadat. *Maledictum & Mendacium inundaverunt.* Quin

aquarum istarum cumulus usque eò nonnunquam assurgit, ut altissimos etiam montium vertices superare vellet videatur: vult inquam Mendacium etiam in functionibus sanctissimis locum habere. Non intelligetis, quod dico, nisi clariùs mentem aperiam. Affero proinde, non deest nonnullos, qui non hominibus modò, sed & Deo mentiri non erubescant: & nescio quâ verecundiâ inconsultâ præpediti, sacris etiam arbitris culpâ suas negent. *Fili scelerati in peccato commendo; semen mendax;* in confitendo. Et verò non temerè appellantur *semen mendax*, sed quòd primogenitæ eorum substantia partes non aliud, quàm Mendacium & falsitas esse videntur. Ejusce farinae farinam, scribit S. Cyprianus testis oculatus ita à Deo fuisse multatam. Interrogata hæc à Sacerdote de delicto

If. 57.4.

suo, negavit rotundè eius se sibi consciam, neque vitam suam tam gravem esse, quàm aliorum suspicio præperet: auxit hanc impudentiam eodém actu, quo eam temperè cogitabat. Ausa est cum aliti ad Devinissimum Epulum accedere impetrida, confidens, ut Sanctus ait, & ut nos eius Ministros fecellerat, in Deum ipsam fallere posse. Verum spe suâ frustrata est infelix. Dum enim cœlestem dapem sumit, illa magno prodigio in cultum versa est, & gulam miseræ inter glutiendum concucit, sic ut non modo confestim animam exhalârit, sed tantâ crucioris copiâ perfusa sit, ut victimam referret in templo illo veritatis honorari jugularem. Sanè quem suggestio prava eò deducit, ut mentiri illum in sacro Confessionis Tribunali non pudeat, meritò Sathanæ filius appellabitur. *O plene omni fallacia, sicut Davidi.* Cùm Dæmonem lineamentis suis tam ad vivum referat, qui ita agerit, ut solo hoc indicio introitus possit, quòd ad eum pertineat.

fuo, negavit rotundè eius se sibi consciam, neque vitam suam tam gravem esse, quàm aliorum suspicio præperet: auxit hanc impudentiam eodém actu, quo eam temperè cogitabat. Ausa est cum aliti ad Devinissimum Epulum accedere impetrida, confidens, ut Sanctus ait, & ut nos eius Ministros fecellerat, in Deum ipsam fallere posse. Verum spe suâ frustrata est infelix. Dum enim cœlestem dapem sumit, illa magno prodigio in cultum versa est, & gulam miseræ inter glutiendum concucit, sic ut non modo confestim animam exhalârit, sed tantâ crucioris copiâ perfusa sit, ut victimam referret in templo illo veritatis honorari jugularem. Sanè quem suggestio prava eò deducit, ut mentiri illum in sacro Confessionis Tribunali non pudeat, meritò Sathanæ filius appellabitur. *O plene omni fallacia, sicut Davidi.* Cùm Dæmonem lineamentis suis tam ad vivum referat, qui ita agerit, ut solo hoc indicio introitus possit, quòd ad eum pertineat.

X. Sed omittamus tam enormia peccata, quæ quamquam non admodum infrequentia, communia tamen non sunt. Quod in vitâ Christianorum deploro, est, quòd videam, quàm late Mendacium dominetur, sic ut pro Pœnitentiæ tribunali se de illo vel Reos non agant, vel si agunt, in speciem tantùm id agant, eò prætextu, ut dicere non vereantur; aliter fieri non posse, si quis inter alios in Mundo vivere velit, si vite duccenda media conquiret, si vendere, si quod lucellum

Lucellum reportare perinde, ac sicut Polypus servare vitam non potest absque atro illo suo liquore, ita nec homo vitam tueri possit absque Mendaciis, adeo destinato animo illa profert. *Laevi sumus de corde verba Mendacii.* Hoc errore renebantur Mercatores duo Colonienfes, qui cum coram sacro Judice Mendaciorum se accusassent, quibus identidem uterentur in negotiis, ab illo increpiti sunt: sed responsum is aliud non tulit, quam: si à Mendaciis absterent, non diu post sibi fame pereundum. Sic hoc ita, reposuit Sacerdos; atqui haud paulò minus malum id esset, quam ignis supplicio fraudes vastas luere. Quamquam hoc ipsum, quod affirmatis, à vero non parum abluat, Certos vos reddo, quòd fide bonâ & sincerè agendo lucratur potius sitis, quam facturam passuri. Hac spe ac promissione animatus mercatorum uterque sanctè adpromisit, se integri anni decursu emendo, vendendoque, deliberato saltem animo, & scientem volentemque, Mendacium nullum dicturum. Et verò steterunt promissis, sed non exiguo suarum officinarum damno; cum ne medietatem quidem mercium vendidissent, quas antehac vendere consueverant. Unde ad Sacerdotem reversi, testati sunt, se potro datam fidem servare non posse, cum necessitas ab iis Mendacia extorqueat, nisi decoquere mox ambo velint. Non oportet, exceptit Presbyter, tam cito animos despondere; pergite & annum alterum, & perspicietis, quan-

to Veritas præ Falitate divites vos reddere possit. Dei nomine secundam vobis fortunam addico. Acque ita omnino evenit. Cum enim fama de mercatorum istorum præ ceteris sincerâ & incorruptâ fide longè latèque spargi coepisset, tot illa empretes attraxit, ut unius spatii anni, veritatem semper locuti, plus longè lucrifecerint, quam decem annis, cum strenuè mentiri solerent. Utinam documentum hoc & alij Christiani observarent; ne illi manifestè experirentur, quam secundos successus Numinis providentia veridicis indulgeat. *Non inveniet fraudulentus lucrum.* Divini Spiritus effectum est. Nam etsi is subinde opes aliquas colligit, tam malè tamen parva non possunt dici possideri; evanescent enim, & velut in fumum abeunt; aut instar montis arido è sabulo erecti, quem primus ventus distilat & disjicit. *Non inveniet fraudulentus lucrum.* Ad quod ipsum Ecclesiasticus alludere vilis est, cum dixit: *Noli arare Mendacium adversus fratrem tuum.* Qui enim ad arandum Mendacium adhibet, Proximum dolis circumveniando, videtur sibi colere agrum fertilem, planèque felicem; tandem autem se in arenoso solo operam perdidisse deprehendet.

XI. Sed demus: succedant suæ Mendacibus fraudes, & opes magnas lucentur: quodnam tandem hoc lucri genus est? Lucrum piscis est hamum glutientis; qui dum sibi egregiâ prædâ potitus videtur, subin-

IGNERI
Christianus

de piscatoris se prædam factum dolenter advenit. Optabilior proinde semper erit conditio pauperis, sed Sinceri, quàm divitis, & fallacis.

Prov. Melior est pauper, quàm vir mendax.
19. 22.

Quod qui credere modò non volent, credet enimverò, cùm ex Regione Mendacii, præfenti scilicet hac vitâ, translatus ad Regionem Veritatis, quæ est vita futura, apertis repente oculis manifestè cerneret, quòd fictiones & fraudes mortem animæ afferant. *Os quod mentitur, occidit animam.*

XII. Primorum sæculorum Christiani, qui Fidei lumine collustrati suis res omnes momentis sapienter æstimabant, ita ab omni fallitate abhorrebant, ut, S. Justino Martyre teste, mallent persecutionum tempore necem subire inter tormenta acerbissimam, quàm vitam quacunque fictione aut simulatione servare. Nobilissima & complura ejusce rei exempla afferri possent; sed ne excusam longiùs, unum sufficiet S. Antimi, Episcopi Nicomedie perquam celebris. Maximianus Imperator, in dirissimâ illâ vexatione, quâ omnem Ecclesiam insectabatur, viginti milites miserat, qui Virum Sanctum, tanquam præcipuum sinceræ Religionis eâ in urbe fulcrum, ad necem quærent. Accidit autem, ut, quos dixi, milites S. Præfulis sibi ignoti aliquando ædes intrarent, & quâ eiusmodi hominum genus solet, libertate cibos sibi parari peterent. Annuit promptissimè Præsul Sanctissimus, & convivium illis instruxit, quàm po-

tuit, lautissimum, ipse accumbens, sed ipse ego sum, quem quærent, non est, quòd porro vestigando fingimini, en habetis, quem vultis. Notavit milites hæc Viri Sanctissimi juncta beneficentiæ mirabilis constantia, eâque causâ unanimi consensu decreverunt redire ad Imperatorem, eique dicere: Antimum à se, quantumvis sedulo vestigatum, nusquam inventum; ut hæc raris vitam Viro tam in se benefico servarent. Non ita fiet, respondit Antimus, neque enim ipsi, qui Christum colunt, aut mentiri, aut ut id alii faciant, suadere ullâ ratione poterunt. Eamus, eamus omnino ad Cæsarem; ego siquidem me mortuum potius, quàm vos Mendaces cupio; sicque eos secutus fortissimo animo vitam subinde inter cruciatus atrocissimos posuit, ut verè se Fidelem probaret, qui, dum sacræ illi modè abfunderentur, palàm Patri Mendacii renuntiasset. Quid igitur sentendum nobis est de illis, qui prope cadum Matrum adhuc ulnis gestati sunt

Mendaces evadere incipiunt? *Erraverunt ab atero, locuti sunt falsa.* Necessesse est fateri, non esse legitimos sanctæ Fidei partus: *Filii alieni mentiti sunt ei.* Nec dignos nomine Christianorum, nisi veracitatis post-hac studio tales se probent; ut olim Græcos inter nemo Imperator appellari merebatur, nisi ritu solenni & publico jurasset, se verum semper dicturum: quæ ipsa etiam causa fuerit, cur Christus Patri æterno Fideles suos commendans hanc potissimum in ipsi notam desiderarit: *Pater Sancte: sanctificanos in veritate.*

XIII. Istud tamen addendum hic censeo, ut, quam tradidi, doctrinam amplius declaretur; quod non semper censendus sit mentiri, qui partem tantum veritatis aperit, partem alteram tacitam silentio involvit; Mercatorum more, qui partem telæ aliquam explicant, alteram convolutam relinquunt, ut res postulare videtur. Ita Abrahamus Isaac filio suo indicavit quidem, ite se ad sacrificandum Deo, quam autem esset immolaturus victimam, tacuit, *Deus providebit sibi victimum, fili mi.* Nec tamen quisquam Abrahamo notam falsidici inuulterit: aliud enim denique est, falsum loqui, aliud non omne, quod verum est, enuntiare. *Aliud est falsum dicere, aliud est verum tacere.* Falsum nunquam, cujuscunque spectati commodi causâ, proferendum est: ad eò humano ab ore perpetuo exulare debet; potest tamen vir sapiens verum dissimulare, & non manifestare illi, qui jus ex nobis quaerit. *P. Segneri Christ. Infr. Tom. I.*

di non habeat. *Non est licitum Mendacium dicere ad hoc, quod aliqui alicui quocunque periculo liberet, S. Thomæ doctrina est, licet tamen ve-2.2.9. ritatem occultare prudenter sub aliqua 110. ar. dissimulatione.* Discriminis ratio hæc est; quia, non mentiri, inter illa præcepta est, quæ negativa dicimus, & semper absque exceptione obligant: dicere autem verum, est inter præcepta Affirmativa, ac proinde est præceptum eiusmodi, quod suo tantum tempore liget, uti & alia eiusdem generis, quæ non quovis tempore observanda sunt: unde arcana summâ fide celanda sunt, & vel interroganti non manifestanda? cum hæc non sint deposita, quorum clavis alteri, quam Domino, committi possit. *Qui fidelis est animi, qualem esse debet quemlibet, celat amici commissum.* Erit *Prov. fortasse ex vobis, qui quærat; quid 11. 19. & quomodo agendum, si impudens aliquis & importunus nihil non agat sollicitando, instando, ut à vobis extorqueat verum, quod secretum esse oportet? huic respondeo, non unum duntaxat esse modum, quem Prudentia in eiusmodi occasionibus dicitur, habitâ ratione personæ, quacum res est, & attentis tam causis, quam rerum adjunctis singulis: non esse tamen promptum, dare documenta, quæ ubique serviant & semper. Suedeo proinde, ut hoc in negotio assuescatis illius uti consilio, quem conscientie arbitrum delegeritis, qui rectius vos docebit, quid hoc, quid illo in eventu responderi, quid non responderi conveniat, ne erretis, *Ne despicias narrationem**

IGNERI
Christianus

434
Eccli. 8. *Presbyterorum Sapientum*, hortatur
 9. 2. Sapiens, quoniam ab ipsis discas intel-
 lectum, & in tempore necessitatis dare
 responsum. Mirum proinde vobis
 videri non debet, si ad hos Docto-
 res, Magistrósque, rerum vestrarum
 magis gnaros, & intima vestra per-
 noscentes, recurrere vos jube-
 am.

XIV. Hoc mihi unice cordi est,
 ne quis vestrum hinc abeat, quin se-
 cum statuat, quod magnus ille Jobus
Job. 19. iis verbis. *Donec superest halitus in*
 17. *me, lingua mea non meditabitur Men-*
dacium. Non cuiusquam mali me-
 tu, non ullius boni spe patiar me in-
 duci ad quicquam posthac amandum
 & dicendum, quod verum non sit.
 An refugitis, Auditores amatissimi,
 ita decerpere? audite ipsum Deum

Eccli. 37. 20. hoc à vobis postulanrem. *Ante om-*
nia opera tua verbum verax precedat
te. Facem tibi in cunctis, quæ ope-
 raberis, veritas præferat. Sic securi
 eritis à mille precipitiis & casibus, à
 mille sceleribus, in quæ tandem præ-
 ceptis ruit, quisquis Mendacium ducem
 habet.

Prov. 19. 9. *Qui loquitur Mendacia,*
peribit. Non alià de causâ tantum
 confiditis in Meadacio, quàm quia
 ipsum perspectum non habetis. De
 cætero, si attento animo rem perpen-
 dere, momentisque suis librare vel-
 leris, deprehenderetis, nihil esse ho-
 nestius, nihil magis decorum, quàm
 in omni verbo veracem esse; nihil
 deformius ac fœdus, quàm fallere
 mentiendo. Quanti vos illum facitis,
 cui fidem jam habeat nemo? Mercator
 est, cuius bona sub hastâ

venierunt, non est qui ipsi credat.
 Et tamen huc sensim recidat necesse
 est, qui Mendaciis assueverit: pro-
 latim enim suâ se fronte prodant frau-
 des, & quantumcunque tenebra
 conlectentur, coguntur clarâ in lucem
 comparere. *Qui Mendacia loquitur,*
non effugiet. Quis unquam argenti-
 rius magnis opibus ditatus est, qui
 non nisi adulterinam pecuniam pe-
 lam exposuit? & tamen minore nego-
 tio istud videtur fieri posse, quàm
 emergat, & dignitatem constantem
 tueatur, quisquis vel in com-
 mercii, vel in Magistratus
 obviniendis, vel in quibusvis
 que suis commodis promovendis
 Mendaciis & fraudibus ut instrum-
 to est usus, *Subvertet gratia sua*
Mendacii. Vera proinde & re-
 prudentia est, ubique & semper loqui
 verum, sed & nôsse, quando loquen-
 dum sit: haud aliter ac prudentis est,
 nunquam expendere, nisi momentaneam
 justam probatamque, & simul nôsse,
 quando & quomodo expendenda
 sit. *Qui ambulat simpliciter, confidit*
confidenter. Neque enim is fore
 dat, ne alius à se comparere debeat,
 haud aliter ac qui larvâ vultum suo
 contegit: cum tamen qui nequam
 agit, tandem sit cognoscendus: *Qui*
autem depravat vias suas, manifestus
erit. Neque enim nequitia larvâ
 tam constantet tegere faciem potest,
 ut non aliquando amoveatur. In
 Deus monet: & nos dictis ejus fidem
 non habebimus? & tamen mentis
 ille & fallere haud quaquam potest
 contrâ quàm nos, *Impossibile est mentiri*
 Deum

Deum. Fidamus proin ipsi, & firmissime statum servare, quod ipse iussit verbis illis suis Evangelicis; *Sicut autem sermo vester, Est, est; Non, non: quandoquidem, quod hic abundantius est, a malo est.*

XV. Revocate in memoriam, Mendacium Dæmonis esse filiam; a malo est. Et idcirco præterquam quod nequam, proditrix, & effrons sit, insuper tam est foeda, ut si vel semel suo illam vultu contemplari liceret, repente mortui concideretis, non aliter ac Ananias cum Saphirâ conjugem suam, qui, si Doctorem aliqui rectè senserunt, extincti sunt solo illo horrore, quem in ipsis excitavit clara cognitio monstruosæ turpitudinis Mendacii communi consensu asserti: quamvis inter officiosa tantùm Mendacia numerari deberent; etsi negari non potest, quin alia quoque eius gravitatem exaggerarint.

XVI. Sed nec illud considerando præterire, cui Animam vestram discrimini exponatis, dum Mendacio portam ad omnia flagitia aperitis. Frustra queretis vitia in animo veritatis unice studioso: *Præconi veritate nunquam chorus vitiorum subsertitur est.* Ut sapiens ille Philosophus rectè pronuntiavit. Unde Mendacium à vobis arcendo, omnibus etiam flagitiis aditum præcluditis.

XVII. Tandem & illud nunquam animo excidat, vos gravissimo periculo salutem vestram exponere fraudibus & Mendacii frequentatis. Inter septem enim illa, quæ Deus odit, le-

cundo loco Salomon reponit: *Lit. Prov. 5. 17.*

guam Mendacem. E diverso tam ca-

ra illi est lingua verax, & cor sincerum, ut profiteatur, se illis vitam æternam beatam mercedis loco præparasse.

Voluntas eius in iis, qui simpliciter ambulat. Quid igitur in rem nostram dicemus, cum coram Tribunali Iudicis divini, tam veritatis studiosi, sistemur? pro, quàm tunc fraudes nostræ omnes ut fumus vanescent! quàm

tum optabimus unice, linguam potius nunquam accepisse, quàm illa abusus esse ad finem, tam ab illo differrentem, cuius unius causâ illa nobis concessa est! Quantus nos horror occupabit, memores, quòd toto vitæ nostræ deorsu instrumenta & adiutores fuerimus Diaboli, cum ipse fuerit architectus fraudum, quas nos

verbis factisque struere adlaboravimus! *Fabricatores Mendacii. Non Job. 13.*

ita posthac, Charissimi; si hæcenus dileximus vanitatem & Mendacium, amemus jam Veritatem, cum hanc tam ad amissum à nobis postremo illo die exacturus sit Deus. *Veritatem requirit Dominus.* Sic elaborando, ut

similes simus Patri Cælesti, ejusque nos divinis propensionibus conformando, indubitata spe præcipere poterimus, quòd tanquam filiis obvenerit sit æternæ hæreditas gloriæ per omne deinceps ævum fruendæ; quæ in ipsa æternæ veritatis visione consistit, inspecta ut est in se purissima, adeò illa non peregrino sub schemate

visa, potius est ad totum videntis animum sui amore inflammandum,

Lii 2

Di

IGNERI
Christianus